

## تأثیر روغن سیاه دانه بر استرس اکسیداتیو و شاخص های التهابی بیماران همودیالیزی: یک کار آزمایی تصادفی دوسوکور، کنترل شده

علیرضا رحمانی<sup>۱</sup>، علی طریقت اسفنجانی<sup>۲</sup>، بهرام نیک نفس<sup>۳</sup>، محسن ناصری<sup>۴</sup>

۱- دانشجوی مرکز تحقیقات تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

۲- مرکز تحقیقات تغذیه، دپارتمان تغذیه بالینی، دانشکده تغذیه و علوم غذایی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

۳- دپارتمان طب داخلی دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات بیمارستان آموزشی امام رضا، تبریز، ایران

۴- مرکز تحقیقات کارآزمایی بالینی طب سنتی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

### چکیده

سطوح بالای استرس اکسیداتیو و التهاب در بیماران دیالیزی منجر به اختلالات مختلف و مرگ و میر بالا می شود. هدف از این مطالعه تعیین اثر مکمل سیاه دانه (NS) بر شاخص های سوپراکسید دیسموتاز (SOD)، مالون دی آلدئید (MDA)، ظرفیت آنتی اکسیدانی کل (TAC)، پروتئین واکنش گر C با حساسیت بالا (hs-CRP) در بیماران همودیالیزی (HD) می باشد. در این کار آزمایی بالینی تصادفی، دوسوکور و کنترل شده با دارونما، ۴۶ بیمار دیابتی تحت درمان با همودیالیز، به طور تصادفی به دو گروه NS (۲۳ نفر) و دارونما (۲۳ نفر) تقسیم شدند. گروه مداخله، ۲ گرم در روز روغن NS و گروه دارونما به همین مقدار روغن پارافین را به مدت ۱۲ هفته دریافت کردند. طبق نتایج حاصله، در گروه مداخله سطوح SOD، TAC افزایش یافت، در حالی که MDA، hs-CRP به طور معنی داری کاهش یافت. پس از تعدیل متغیرهای مخدوشگر با استفاده از آزمون ANCOVA، تغییرات SOD، MDA، TAC و hs-CRP در مقایسه با گروه دارونما از نظر آماری معنی دار بود. علاوه بر این، در طول دوره تحقیق، هیچ عارضه جانبی قابل توجهی شناسایی نشد. در نهایت، مطالعه حاضر نشان داد که مکمل NS به طور قابل توجهی سطوح SOD، MDA، TAC، hs-CRP را در بیماران دیابتی همودیالیزی بهبود می بخشد.

**واژگان کلیدی:** همودیالیز، سیاه دانه، تغذیه، استرس اکسیداتیو